

L I G J
Nr.9489, datë 13.3.2006

**PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË DISPOZITAT PËR ZHVILLIMIN,
PRANIMIN DHE ZBATIMIN E KËRKESAVE TË PËRBASHKËTA TË AVIACIONIT**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në dispozitat për zhvillimin, pranimin dhe zbatimin e kërkesave të përbashkëta të aviacionit.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.4817, datë 28.3.2006 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë
Alfred Moisiu**

**DISPOZITAT MBI ZHVILLIMIN, PRANIMIN DHE ZBATIMIN E KËRKESAVE
TË PËRBASHKËTA TË AVIACIONIT**

Meqenëse:

- Objekti i Konferencës së Aviacionit Civil European (ECAC) përfshin nxitjen e sigurisë së Aviacionit Civil European,
- ECAC mund të nxisë përfundimin dhe zbatimin e instrumenteve shumëpalëshe nga një numër i shteteve të tij anëtare në mbështetje të objektivave të tij.
- Disa autoritete të Aviacionit Civil European kanë filluar në vitin 1970 të bashkëpunojnë për përpunimin e përbashkët të “Kërkesave të përbashkëta të vlefshmërisë ajrore”, për të lehtësuar procesin e certifikimit të produkteve të prodhuara bashkërisht në Europë dhe importin e eksportin e produkteve brenda Europës.
- 13 Autoritete të Aviacionit Civil European kanë nënshkruar “Dispozitat mbi zhvillimin dhe pranimin e kërkesave të përbashkëta të vlefshmërisë ajrore”, referuar si “Dispozitat” e vitit 1979.
- 12 Autoritete të Aviacionit Civil European kanë nënshkruar gjithashtu “Memorandumin e mirëkuptimit mbi procedurat e vlefshmërisë ajrore në të ardhmen” referuar si “MM” i vitit 1987.
- Bashkëpunimi ka filluar tashmë për disa produkte ndërmjet Autoriteteve të Aviacionit Civil European për të përpunuar bashkërisht problemet teknike të nevojshme për këto autoritete në përputhje me kërkesat JAR.

Duke marrë parasysh:

- përfitimet e një përafrimi europian për arritjen e një niveli të lartë e të qëndrueshëm të sigurisë dhe vendosjen e një baze për konkurrin të drejtë në Europë dhe në botë;
- detyrat e shteteve sipas detyrimeve të tyre si nënshkrues të Konventës mbi Aviacionin Civil Ndërkombëtar të 7 dhjetorit 1944 (e njohur si Konventa e Çikagos);
- Objektivat e ECAC të cilat sigurojnë kuadrin për veprimtari të koordinuar në fushën e aviacionit civil në Europë.
- anëtarësimi në ECAC, i cili përfshin të gjitha vendet e Komunitetit European dhe nevojën për të vendosur procedura konsistente me ato që rezultojnë nga Traktati i Komunitetit European dhe Akti i Vetëm European;
- rekomandimet e bëra nga Parlamenti European dhe Këshilli i Europës për të arritur një koordinim

më të mirë në sigurinë e aviacionit europian;

- kërkesat e vendosura nga prodhuesit dhe mbështetja e madhe e tyre dhe e shoqërive ajrore për një lëvizje drejt arritjes së integritetit të bashkuar europian në fushën e sigurisë së avionëve civilë;

- mbështetjen e shprehur në MM të vitit 1987 për një strukturë më të integruar që të merret me problemet e sigurisë së avionit civil në Europë;

- vendimin e ECAC që të pranojë Autoritetet e Përbashkëta të Aviacionit (JAA) si një organizëm i asociuar i ECAC;

drejtorët e përgjithshëm që përfaqësojnë palën e Autoriteteve të Aviacionit Civil, kanë vendosur sa më poshtë, me qëllim zbatimin e tyre në masën që ata janë të autorizuar sipas ligjeve të tyre kombëtare.

Përkufizimet (për qëllimet e këtyre Marrëveshjeve)

a) i) “Produkt” nënkupton avion civil, motor, helikë ose pajisje;

ii) “Pajisje” nënkupton çdo instrument, pajisje, mekanizëm, aparat ose aksesori që përdoret ose ka për qëllim të përdoret gjatë kryerjes së fluturimit të një avioni, që është instaluar ose do të instalohet në të, ose i vendoset një avioni civil, por që nuk është pjesë e një fjuzelazhi, motori ose helike;

iii) “Komponent” nënkupton një material ose pjesë të montuara, që nuk janë të përfshira në pikat (i) ose (ii), për përdorim në avionë civilë, motorë, helika ose pajisje.

b) “Autoritet” nënkupton një palë të Autoritetit të Aviacionit Civil dhe “autoritete” nënkupton të gjitha palët në Autoritetin e Aviacionit Civil.

c) “Konstatime” nënkupton që nëse sipas ligjit dhe procedurave kombëtare, aplikanti për certifikim plotëson kërkesat. Autoriteti “konstaton” se këto kërkesa janë përmbushur d.m.th. konstatimet janë përmbushur.

d) “Certifikim” (i produktit, shërbimit, organizimit, individit) nënkupton njohjen ligjore që një produkt apo shërbim, organizëm ose individ i tillë përmbush kërkesat e aplikimit. Një kërkesë e tillë përfshin dy aktivitete:

i) kryerja e kontrollit që nga ana teknike produkti, shërbimi, organizmi ose individ përmbush kërkesat e aplikimit; ky veprim referohet si kryerje e konstatimit teknik;

ii) kryerja e njohjes formale të përmbushjes së kërkesave me anë të lëshimit të një certifikate, licence, miratimi ose dokumenti tjetër të kërkuar nga ligjet kombëtare dhe procedurat; ky veprim referohet si kryerje e konstatimit teknik.

Nëse në tekst nuk është specifikuar ndryshe “certifikim” nënkupton aplikimin e kërkesave të JAR.

e) “Aplikant” nënkupton një individ ose një shoqëri që kërkon nga autoritetet kryerjen e certifikimit për produkte, shërbime, organizma ose individë.

f) “Kërkesa shtesë për importin” nënkupton një kërkesë teknike që autoriteti i një vendi, ku aplikanti kërkon të certifikohet (vendi importues), gjykon të nevojshme që të shtojë në kërkesat teknike të aplikuara nga autoriteti i vendit në të cilën aplikanti ka marrë certifikatën për ruajtjen e nivelit të sigurisë, e cila duhet të merrej nëse produkti, shërbimi, organizmi ose individ ka qenë certifikuar nga autoriteti i vendit importues sipas kërkesave të tij të aplikimit.(1)

g) “Kusht i veçantë” nënkupton çdo kusht për një produkt të dhënë, shërbim, individ ose organizëm për të cilin autoriteti e konsideron të nevojshëm të shtojë kërkesat teknike të certifikata e tij aktuale sipas situatave ose karakteristikave jo të menjëhershme për atë produkt, shërbim, individ ose organizëm nga kërkesat e certifikuar të aplikimit aktual.

(1) “Kushtet e veçanta” të përkufizuara në nenin 4 të Marrëveshjes shumëpalëshe mbi certifikimin e vlefshmërisë ajrore për avionët e importuar të datës 22 prill 1960, janë përfshirë në këtë përkufizim të kërkesave shtesë për import të cilat përputhen me përkufizimin që përmban marrëveshja dypalëshe që shumica e autoriteteve kanë me Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

(2) Një kusht i veçantë, siç është përkufizuar këtu, në rastin e importit, bëhet “shtesë kërkesë për import” siç është përkufizuar më lart, nëse kërkesa të tilla nuk ekzistojnë në kërkesat e aplikuara nga autoriteti i vendit prodhues.

h) “Kodi i vetëm” quhet ai kod që përdoret ekskluzivisht nga një vend për të certifikuar produktet, shërbimet, individët ose organizmat, ose nga vetë operatorët kombëtarë (p.sh. avioni i regjistruar në një vend i përdorur nga operatorët kombëtarë, shërbimet e siguruara për një avion të tillë, personeli i punësuar për një avion të tillë ose organizmat që kontribuojnë për projektimin, prodhimin, mirëmbajtjen ose operimin e tyre).

1. TË PËRGJITHSHME

Autoritetet marrin përsipër për të bashkëpunuar në të gjitha aspektet që lidhen me sigurinë e avionit, në veçanti me projektimin, prodhimin, vazhdueshmërinë e vlefshmërisë, mirëmbajtjen dhe operimin, për të siguruar një nivel të lartë sigurie në të gjitha shtetet anëtare, për të shmangur dublimin e

punës ndërmjet autoriteteve dhe për të lehtësuar këmbimin e produkteve, shërbimeve dhe individëve jo vetëm ndërmjet autoriteteve, por edhe ndërmjet autoriteteve dhe të tjerëve.

Për këtë qëllim ata janë bashkuar në një organizëm të asociuar të ECAC, i quajtur JAA (Autoritetet e Përbashkëta të Aviacionit) për të zhvilluar, miratuar dhe zbatuar kërkesat e JAR, si dhe për të dhënë vetëm një herë të gjitha konstatimet teknike në ato fusha, ndërkohë që do të merren autoritetet vendase me konstatimet ligjore.

2. FUNKSIONET E JAA

Autoritetet do të mbështeten tek JAA për të kryer funksionet e mëposhtme:

a) Zhvillimin e mëtejshëm, me atë të konsultimeve dhe publikimin e kërkesave të aviacionit të përbashkët (JARs) për t'u përdorur nga autoritetet në fushën e projektimit, prodhimit, mirëmbajtjes dhe operimeve siç është theksuar në shtojcën 1; JAA do të krijojë gjithashtu kushte të veçanta të zbatueshme.

b) Të përcaktojë, sa më shpejt të jetë e mundur, strukturën e përgjithshme të të gjithë serive të publikimeve të JARs dhe qëllimin e çdo JAR, që çdo autoritet të mund të përshtasë këtë strukturë dhe të punojë për të hequr, sa më shpejt të jetë e mundur, variantet kombëtare ose ndryshimet rregullatore kombëtare me qëllim që çdo JAR i veçantë ekzistues të unifikohet si i njëjti kod për të gjitha vendet pjesë në JAA dhe të mos kryhen ndryshime të mëtejshme të rregulloreve kombëtare.

c) Të vendosë procedurat bazë në përdorimin e burimeve të autoriteteve që:

i) lejojnë përdorimin e një serie të vetme të konstatimeve teknike në fushën e projektimit, prodhimit, mirëmbajtjes dhe operimeve në favor dhe të pranueshme për të gjitha autoritetet;

ii) përfshijnë masat praktike për të bërë vetëm një herë konstatime teknike në favor të të gjitha autoriteteve (shih shtojca 2). Këto masa mund të përfshijnë pranimin e konstatimeve teknike të bëra nga industria, kur industria është konform me standardet e pranuar dhe të miratuara;

iii) kryerjen e certifikimit fillestar (të produkteve, shërbimeve, organizmave ose individëve), si dhe të vazhdimësisë së standardeve të sigurisë në shërbim.

d) Të vendosë procedura administrative dhe teknike, të cilat do të kërkojnë një mënyrë të vetme administrative për çdo aplikim dhe që do të zëvendësojnë dokumentet ekzistuese administrative kombëtare vetëm me një procedurë të vetme sipas ligjeve kombëtare dhe procedurave të çdo autoriteti.

e) Të përpushtojë (në përputhje me procedurat e pranuar në paragrafin 2 (c)) konstatimet teknike të nevojshme që të jenë në përputhje me JARs.

f) Të kryejë në favor të një vendi importues joanëtar të JAA, në rastin kur produktet, shërbimet, individët ose organizmat e certifikuar nga një prej autoriteteve (vend eksportues) kërkojnë kryerjen e certifikimit nga një vend joanëtar i JAA, detyrat teknike të vendosura sipas detyrimeve të autoritetit të vendit eksportues.

g) Të shqyrtojë praktikën dhe formën e një Autoriteti të Aviacionit të Përbashkët European në lidhje me fushat e projektimit dhe prodhimit, mirëmbajtjes dhe operimit të tyre.

3. DETYRAT E AUTORITETEVE

Autoritetet:

a) Do të marrin pjesë në procesin e hartimit të rregullave të përcaktuara në paragrafin 2 (a) dhe angazhohen tërësisht për të siguruar ekspertë brenda grupeve të ndryshme të përfshira në këtë proces.

b) Do të miratojnë strukturën e të gjitha serive të publikuara të JAR të ardhshëm dhe miratojnë sa më shpejt JARs ekzistues si kodet e vetëm.

Ndërkohë në kodin administrativ kombëtar mund të bëhen parashikime për produktet, shërbimet, organizmat ose individët që kanë pranuar kode të tjera për përdorim në atë vend. Në të tilla raste, ai shtet njihet se detyrimet dhe burimet e JAA do të përqendrohen vetëm në ato produkte, individë, organizma ose shërbime në fushën e certifikimit, mirëmbajtjes ose operimit në ose për të cilën JARs do të mund të aplikohet; detyrimet dhe burimet e JAA nuk do të përqendrohen tek ato produkte, individë, organizma ose shërbime në ose për të cilat mund të jenë të zbatohen kodet e tjera kombëtare. Kështu që lidhjet e avantazhit për t'u përdorur nga JARs (të tilla si lehtësirat e këmbimit) nuk do të zbatohen për produktet, personat, organizmat ose shërbimet të mbuluara nga një kod tjetër se një JAR.

SHËNIM. Çdo autoritet ka për qëllim të tërheqë çdo parashikim për kodet e ndryshme nga JAR, kur procedurat e vendosura për të kontrolluar përputhjen e produkteve, shërbimeve, individëve ose organizmave me JAR, gjykohen të plotësojnë anën teknike dhe të përdorimit në kohë; d.m.th. kur ai autoritet vlerëson se procedurat janë të tilla që lejojnë përmbushjen e detyrimeve të tij kombëtare si Autoritet i Aviacionit Civil dhe arritjet në afatet e caktuara duke përdorur vetëm JARs. Certifikimi i produkteve të importuara nga palët joanëtare të JAA është po aq i rëndësishëm sa edhe besimi se sistemi i JAA si një i tërë mund të sigurojë asistencë për çdo autoritet, në mënyrë të veçantë ato me një nivel të ulët stafi dhe/ose ekspertize.

Autoriteti mund të shmanget nga JARs në lidhje me kodin e vetëm:

- pas kërkesës nga autoriteti i një vendi joanëtar të JAA për të kryer certifikimin e një kodi për produktet, shërbimet, organizmat ose individët që do të punësohen nga ai vend, ndryshe nga ai i JAR;
- në rast qiradhënie charteri ose ndërimi të avionit i cili do të futet në operim nga një transportues joanëtar i JAA sipas parashikimeve të anekseve 6&8 të ICAO-s (dhe) të përshkruar në nenin 83 bis të Konventës së Çikagos.

Në këto raste autoriteti respektiv ka të drejtën të kryejë certifikimin e tij në vend të një certifikimi sipas procedurave dhe kodit të pranuar nga JAA.

Në një rast të jashtëzakonshëm, kur procedurat dhe rregullat e JAA i duken si jo të papërshtatshme një nënshkruesi për këtë rast të veçantë, ky nënshkrues duhet të diskutojë rastin me palët e tjera dhe të pranojë bashkë me ta procedurat dhe rregullat e duhura.

c) Do të deklarojnë të gjitha ndryshimet rregullatore kombëtare të JARs ekzistues (pavarësisht se rrjedhin nga një ndryshim teknik ose nga një ndryshim në strukturë ndërmjet serive të publikuara të JAR dhe kodeve të tyre kombëtare) dhe do të angazhohen për të eliminuar këto ndryshime rregullatore kombëtare ose futjen e tyre në JAR e duhur.

d) Do të marrin pjesë në përcaktimin e procedurave për konstatimet teknike për t'u hartuar vetëm një herë në mënyrë të pranueshme nga të gjitha autoritetet.

e) Do të pranojnë këto procedura dhe përdorimin ekskluzivisht të tyre, kur kontrollojnë përputhjen me JARs dhe caktimin e skuadrave të tyre në JAA.

f) Bërjen ligjore pa vonesë të konstatimeve për këto produkte, shërbime, organizma ose individë që janë në përputhje me JAR respektive (derisa ato të jenë hequr, për çdo ndryshim rregullator kombëtar i mbetur).

g) Do të paguajnë pjesën e tyre të buxhetit të JAA Qendror (shih paragrafin 5) dhe të sigurojnë stafin për JAA Qendror.

4. ORGANIZIMI DHE PROCEDURAT

a) JAA kontrollohet nga Komiteti i JAA, i cili është nën varësinë e Konferencës Plenare të ECAC dhe raporton në Bordin e Drejtorëve të Përgjithshëm të JAA (këtej e tutje "Bordi i JAA").

b) Bordi i JAA do të marrë në konsideratë dhe do të rishikojë politikat e përgjithshme dhe objektivat afatgjatë të JAA. Funksionet e tij përfshijnë në veçanti:

- të vendosin mbi çështjet në lidhje me marrëdhëniet ndërmjet JAA dhe shteteve, KE-së ose organizatave ndërkombëtare;
- të vendosin mbi çdo amendament të këtyre dispozitave, në përputhje me paragrafin e 9-të të mëposhtëm;
- të vendosin mbi pranimin e anëtarëve të rinj të JAA, në përputhje me paragrafin e 6-të të mëposhtëm;
- të vendosin mbi masat që duhen të merren në rastin e një anëtari që nuk përmbush detyrimet dhe angazhimet që janë të detyrueshme me nënshkrimin e këtyre dispozitave.

Në raste të tilla zbatohen procedurat e mëposhtme:

- i) do të njoftohet anëtari përkatës me anë të një paralajmërimi ose deklarate me shkrim;
 - ii) procedura do të lejojë anëtarin përkatës që të parashtrijë rastin e tij (me shkrim ose gjatë një mbledhjeje);
 - iii) vendimi nuk do të merret më shpejt se 8 javë pas njoftimit të parë me shkrim;
 - iv) çdo masë që mund të merret në mënyrë direkte ndaj një anëtari, ose që mund të revokojë privilegjin e një këmbimi ose njohje të një serie të tërë të produkteve, shërbimeve, individëve ose organizmave të vendit të këtij anëtari, duhet të bihet dakord nga dy të tretat e anëtarëve të bordit të JAA;
 - v) vendimi mbi masat e marra do të pasqyrojë datën e hyrjes në fuqi.
- c) Komiteti i JAA përbëhet nga një anëtar për çdo autoritet. Komiteti i JAA është përgjegjës për zbatimin teknik dhe administrativ të këtyre dispozitave. Funksionet e tij specifike përshkruhen në aneksin 3.

d) Marrëdhëniet ndërmjet JAA dhe ECAC janë në përputhje me parashikimet e ECAC në lidhje me organizmat e asociuara në ECAC.

e) Stafi i JAA përbëhet nga ekspertë të autoriteteve me kohë të plotë me shkëputje ose jo të pjesshme dhe ndihmohet nga sekretariati i JAA, i cili ka zëvendësuar ish-sekretariatit e JAR.

f) Për qëllim të këtyre dispozitave pjesa e JAA e përbërë nga personat që punojnë me kohë të plotë është quajtur JAA Qendror.

g) Organizimi dhe struktura e JAA është përkufizuar dhe miratuar nga Komiteti i JAA.

h) Organizimi dhe struktura mund të ndryshohen nga Komiteti i JAA me anë të një marrëveshjeje

me dy të tretat e maxhorancës.

i) Të drejtat e Komitetit të JAA, sipas paragrafit 4(g) dhe 4(h) të mësipërm, nuk përfshijnë strukturën dhe organizimin e Bordit të JAA dhe të vetë Komitetit të JAA.

5. BUXHETI

a) JAA do të përgatisë një skemë të rimbullimit të kostos nga aplikantët. Kjo skemë do të paraqitet dhe do të hyjë në përdorim brenda 5 vjetëve.

b) Para përcaktimit të kësaj skeme:

- buxheti i JAA Qendror miratohet për çdo vit dhe ndahet nga autoritetet sipas një tablele të miratuar (shih shtojcën 4);

- çdo autoritet do të përballojë koston dhe shpenzimet për ekspertët e tij pjesëmarrës në grupet e studimit ose skuadrat dhe mund të vendosë detyrimet për aplikantin, në përputhje me praktikën kombëtare, p.sh. për certifikimin, licencimin ose miratimet.

6. ANËTARËSIMI

a) Anëtarësimi në JAA është i hapur për Autoritetet e Aviacionit Civil të shteteve anëtare të ECAC me kusht që:

- Autoriteti ka nënshkruar dispozitat e mëparshme të vitit 1979 dhe MM të vitit 1987 para datës së nënshkrimit të dispozitave aktuale;

- Autoriteti i sqaron JAA sistemin, metodat dhe praktikën e tij në fushën e projektimit, prodhimit, mirëmbajtjes dhe operimeve;

- Autoriteti vepron sipas termave dhe detyrave të vendosura në këto dispozita, duke përfshirë procedurat e pranuar nga JAA;

- Aplikimi i tij pranohet nga 2/3 (dy të tretat) e Bordit të JAA.

b) Data e hyrjes së aplikimit do të vendoset nga Bordi i JAA kur:

- janë bërë të qarta praktikën e punës së aplikantit;

- janë bërë ndryshimet e nevojshme për përdorim të JAR-s brenda këtij shteti me anë të të cilave vendoset drejtësi dhe qëndrueshmëri me palët e tjera, duke bërë të mundur shkëmbimin e produkteve, shërbimeve ose individëve ose besueshmëri të organizmave.

c) Gjatë periudhës para anëtarësimit, JAA do të caktojë kohë dhe do të sigurojë trajnime dhe mbështetje ashtu siç bën për anëtarët e tij me të drejta të plota.

7. FILLIMI I OPERIMIT

Këto dispozita fillojnë operimin në:

a) 1 tetor 1990 për palët që e kanë nënshkruar para 30 shtatorit 1990;

b) një datë të pranuar nga palët për ata anëtarë të rinj, të cilët i plotësojnë kushtet për anëtarësim.

Për nënshkruesit e këtyre dispozitave ata do të zëvendësojnë dispozitat mbi zhvillimin dhe pranimin e kërkesave të përbashkëta të vlefshmërisë ajrore të datës 21 mars 1979, memorandumit e mirëkuptimit mbi procedurat e vlefshmërisë ajrore në të ardhmen të datës 19 qershor 1987 dhe dispozitat mbi zhvillimin, pranimin dhe zbatimin e kërkesave të një aviacioni të përbashkët të datës 6 dhjetor 1989.

8. REGJISTRI I PALËVE

Regjistri i autoriteteve të palës do të ruhet nga sekretaria e ECAC.

9. AMENDIMI I KËTYRE DISPOZITAVE

Këto dispozita mund të amendohen nga autoritetet e palës në kohën e duhur. Çdo palë mund të propozojë një amendament të këtyre dispozitave. Çdo propozim i amendamentit duhet t'u dërgohet me shkrim të gjitha autoriteteve. Vendimi i pranimi të një amendamenti kërkon një maxhorancë prej 2/3 (dy të tretave) bordit të JAA dhe mund të bëhet jo më shpejt se 8 javë, pasi është dërguar propozimi i parë me shkrim. Kur miratohet amendamenti, autoritetet do të bien dakord gjithashtu për datën në të cilën amendamenti do të hyjë në fuqi.

10. SHTOJCAT DHE ANEKSET

Shtojcat dhe anekset e mëtejshme mund t'u shtohen dispozitave aktuale ose të amendohen nga një shumicë prej 2/3 (dy të tretave) të Komitetit të JAA. Procedura për propozimin dhe amendimin e shtojcave dhe anekseve përcaktohet nga Komiteti i JAA. Anekset, shtojcat dhe amendamentet e miratuara do të ruhen nga sekretaria e ECAC-ut.

11. TËRHEQJA

Përveç rastit të tërheqjes për shkak të mospranimit të një amendamenti (shih paragrafin 9 më sipër), që mund të jetë e menjëhershme, çdo autoritet mund të tërhiqet nga këto dispozita duke njoftuar me

shkrim një vit përpara sekretariatit e ECAC-ut, i cili informon autoritetet e tjera për një tërheqje të tillë. Çdo autoritet që tërhiqet nga këto dispozita duhet të ruajë, gjatë periudhës së vendosur sipas kërkesave të aviacionit të përbashkët, arkivat në lidhje me punën e pranuar nga të gjitha autoritetet për t'ua vënë në dispozicion këtyre autoriteteve në rast se e kërkojnë.

Për Autoritetin e Aviacionit Civil..... (Austri)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Administratën Aeronautike..... (Belgjikë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Departamentin e Aviacionit Civil..... (Qipro)	Drejtor
Për Administratën e Aviacionit Civil (Danimarkë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Bordin Kombëtar të Aviacionit..... (Finlandë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Francë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Ministrinë Federale të Transportit, Aviacionit&Hapësirës..... (Republika Federale Gjermane)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Autoritetin e Aviacionit Civil..... (Greqi)	Drejtor
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Hungari)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Islandë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Departamentin e Turizmit dhe Transportit..... (Irlandë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Itali)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Luksenburg)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Administratën e Aviacionit Civil..... (Maltë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Shërbimin e Aviacionit Civil..... (Monako)	Shefi i Shërbimit të Aviacionit Civil
Për Rijksluchtvaardienst..... (Holandë)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Administratën e Aviacionit Civil..... (Norvegji)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Inspektoratin e Përgjithshëm të Aviacionit Civil..... (Poloni)	Inspektor i Përgjithshëm
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Portugali)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Spanjë)	Drejtor i Përgjithshëm
PërLuftfartsverket..... (Suedi)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Zyrën Federale për Aviacionin Civil..... Zvicër	Drejtor
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Turqi)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Autoritetin Aeronautik..... (Mbretëria e Bashkuar)	Zv/Sekretar, Drejtoria Ndërkombëtare e Aviacionit

	Departamenti i Transportit
Për Departamentin e Aviacionit Civil..... (Jugosllavia)	Zëvendëspresident 11 bis Qipro, 11 shtator 1990 Addendum Paris, 20 prill 1993
Për Administratën e Aviacionit Civil..... (Bullgari)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Ministrinë e Transportit dhe Telekomunikacionit..... (Kroaci)	Zv/Ministri për Aviacionin Civil
Për Administratën e Aviacionit Civil..... (Republika Çeke)	Drejtor
Për Departamentin e Aviacionit Civil..... (Lituani)	Drejtor
Për Departamentin e Aviacionit Civil..... (Rumani)	Sekretar i Shtetit
Për Administratën e Aviacionit Civil..... (Sllovaki)	Drejtor
Për Autoritetin e Aviacionit Civil..... (Slloveni)	Drejtor
	11 ter Qipro, 11 shtator 1990 Addendum Paris, 1 korrik 1998
Për Departamentin e Përgjithshëm të Aviacionit Civil..... (Armeni)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Administratën e Aviacionit Civil..... (Estoni)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Administratën e Aviacionit Civil..... (Letoni)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Administratën Shtetërore të Aviacionit Civil..... (Moldavi)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Drejtorinë e Përgjithshme të Aviacionit Civil..... (Ish-Republika Jugosllave e Maqedonisë)	Drejtor i Përgjithshëm
	11 quater Qipro, 11 shtator 1990 Addendum Paris, 20 dhjetor 2001
Për Departamentin e Përgjithshëm të Aviacionit Civil..... (Shqipëri)	Drejtor i Përgjithshëm
Për Ministrinë e Transportit..... (Ukrainë)	Ministër

**SHTOJCA I E DISPOZITAVE
ZHVILLIMI DHE PUBLIKIMI I KËRKESAVE**

a) Autoritetet do të bashkëpunojnë për të arritur kuptimin e përbashkët dhe të detajuar të kërkesave, dhe atje ku është e nevojshme, mënyrat e pranueshme të përmbushjes dhe interpretimin e tyre, referuar “Kërkesave të Aviacionit të Përbashkët” (JARs).

Ata gjithashtu do të bashkëpunojnë për të përcaktuar kushtet specifike dhe për të pranuar kërkesat shtesë të aplikuara për importin.

b) Këto kërkesa do të mbulojnë të gjitha fushat në lidhje me sigurinë teknike të aviacionit dhe

operimit të sigurt të avionit, në veçanti:

Projektimi dhe prodhimi i produkteve dhe komponentëve.

- Mirëmbajtja dhe përdorimi i këtyre produkteve, pajisjeve dhe komponentëve.

- Kompetenca e personave dhe organizmave përgjegjës për projektimin, prodhimin dhe mirëmbajtjen e produkteve, pajisjeve dhe komponentëve dhe për operimin e avionit.

c) Autoritetet gjithashtu do të bashkëpunojnë për hartimin e kërkesave dhe procedurave administrative referuar JAR, në mënyrë që çdo aplikant të përdorë një dokument të vetëm administrativ dhe një seri procedurash dhe praktikash për çdo aplikant të një prej autoriteteve.

d) Për zhvillimin e JARs, JAA:

- do të marrë parasysh detyrat dhe detyrimet sipas Konventës së Çikagos;

- do të konsultojë palët për të cilat këto kërkesa do të zbatohen;

- do të marrë parasysh kode të tjera të aviacionit të tilla që të lehtësojnë këmbimin e produkteve, shërbimeve ose besueshmërinë mbi organizmat, ndërmjet vendeve të JAA dhe vendeve të tjera në botë.

e) Autoritetet do të caktojnë ekspertët e nevojshëm, të cilët do të mblidhen dhe organizojnë punën sipas procedurave të pranuar nga Komiteti i JAA.

f) JAA publikon kërkesat e Aviacionit të Përbashkët (JARs) me datat korresponduese të hyrjes në fuqi.

SHTOJCA II E DISPOZITAVE

ZBATIMI I PËRBASHKËT I JAR DHE KRYERJA E PËRBASHKËT E CERTIFIKIMIT

a) Autoritetet do të marrin të gjitha masat e nevojshme në mënyrë që çdo konstatim teknik në fushën e projektimit, prodhimit, mirëmbajtjes ose operimeve, të mund të bëhet vetëm një herë në favor të dhe të pranueshme për të gjitha autoritetet anëtare.

JAA merr në konsideratë nevojat e të gjitha autoriteteve dhe përcakton kriteret parësore dhe metodat e punës të cilat lejojnë kryerjen e punës në një shkallë kohore të pranueshme.

b) Aktiviteti teknik konsiston kryesisht në mbledhjen e të gjitha konstatimeve teknike të nevojshme për certifikimet e ndryshme, p.sh. lëshimin e certifikatave tip, certifikatat e vlefshmërisë ajrore, certifikatat e konformitetit, licencat, miratimet dhe autorizimet e individëve, organizmave ose shoqërive ajrore, miratimet e manualeve. Aktiviteti teknik përfshin të gjithë aktivitetin në drejtim të vlefshmërisë ajrore, vazhdimësisë së vlefshmërisë ajrore, mirëmbajtjes dhe operimit.

c) JAA, për raste specifike, mund të përjashtojë disa aplikime, atëherë kur aktiviteti i Autoriteteve Kombëtare është më efektiv (p.sh. në raste të tilla si përzgjedhjen e produkteve të vjetra).

d) JAA zhvillon procedurat e punës për aktivitete të ndryshme; ai konsulton autoritetet mbi këto procedura dhe kërkon pranimin e tyre-me t'u pranuar, këto procedura do të depozitohen në ECAC si një aneks i marrëveshjes aktuale.

e) Në përcaktimin e procedurave në pikën d më sipër JAA do të marrë parasysh:

- aplikimin e drejtë dhe konsistent nga të gjitha palët të kërkesave të bëra;

- kohën e një përgjigjeje të menjëhershme;

- avantazhet e një përafrimi gradual.

JAA mund të marrë në konsideratë metoda të tilla, si:

- krijimin e skuadrave të pranueshme për kryerjen e detyrave;

- rishikimin e standardizimeve nga skuadrat;

- pranimin direkt të punës së kryer nga një autoritet;

- delegimin tek industria mbi bazën e standardeve të miratuara.

SHTOJCA III E DISPOZITAVE

ORGANIZIMI I JAA

1. Të përgjithshme

JAA është pranuar nga vendimi i drejtorëve të përgjithshëm të aviacionit civil të ECAC të shteteve anëtare në 6 dhjetor 1989 si një organizëm i asociuar i ECAC, në përputhje me nenin 1(4) dhe 4(2) të Kushtetutës së ECAC.

JAA kontrollon nga Komiteti i JAA. Ky komitet raporton te bordi i JAA. JAA përbëhet nga personel me kohë të plotë dhe kohë të pjesshme nga autoritetet e palës së dispozitave.

2. Bordi JAA

Funksionet e Bordit JAA janë përshkruar në paragrafin 4(b) të dispozitave.

3. Komiteti i JAA

Komiteti i JAA është themeluar nga autoritetet. Çdo autoritet emëron një delegat i cili mund të ketë staf dhe këshilltarë. Komiteti i JAA kryen funksionet e mëposhtme:

a) Merr masa për përgatitjen e JAR për produktet, shërbimet, organizmat, individët, për të mbuluar të gjithë fushën e projektimit dhe prodhimit të produkteve, për vazhdimësinë e vlefshmërisë së tyre ajrore, mirëmbajtjes dhe operimit të tyre.

b) Merr masa për publikimin e JAR.

c) Merr masa për adoptimin e këtyre JARs nga të gjitha autoritetet anëtare.

d) Merr masa për zbatimin e këtyre JARs nga të gjitha autoritetet anëtare.

e) Cakton stafin për JAA, JAA Qendror ose skuadrat, grupet e punës, komitetet për kryerjen e detyrave të JAA.

f) Llogarit koston e JAA Qendror për çdo vit financiar, në përputhje me parashikimet e shtojcës 4 dhe merr masat e nevojshme për kontrollin e kësaj kostoje.

Komiteti JAA, mund të bëjë parashikime specifike për organizimin e punës, mund të krijojë një Bord Ekzekutiv. Gjithashtu mund të punojë bashkërisht me palë të ndryshme të cilat zbatojnë kërkesat e aviacionit të përbashkët dhe kështu mund të krijojnë një asamble drejtimi të përbashkët dhe borde të bashkuara të ndryshme, të cilat mund të përfshijnë përfaqësuesit përkatës të industrisë.

Gjithashtu mund t'u delegojë një pjesë të funksioneve të tij drejtorëve të caktuar në JAA Qendror.

4. JAA

JAA përfshin stafin me kohë të plotë ose të pjesshme nga autoritetet. Ata që punojnë me kohë të plotë quhen "JAA Qendror" dhe të tjerët janë anëtarë të grupeve të studimit, komiteteve, skuadrave etj., të cilët janë caktuar me qëllim që të kryejnë punën e JAA.

5. JAA Qendror

JAA Qendror përfshin sekretariatit e JAA, departamentin e certifikimit, departamentin e rregulloreve dhe në të ardhmen parashikohet që të ketë edhe departamentet e mirëmbajtjes dhe operimit.

Struktura aktuale dhe tendenca e zhvillimit në të ardhmen tregohet në skemën bashkëngjitur.

a) Termat e referencës

i) Sekretariati i JAA

Sekretariati i JAA është përgjegjës për administrimin e rregullave të punës të adoptuara nga komiteti i JAA dhe në përgjithësi për zbatimin e këtyre rregullave duke përfshirë lidhjet dhe bashkëpunimin me sekretariatit e ECAC.

Sekretariati i JAA është gjithashtu përgjegjës për organizimin, koordinimin ndërmjet bordeve të ndryshëm-Bordi i JAA, Komiteti i JAA, JSA, Bordi Ekzekutiv, Bordet e bashkuara-dhe ndërmjet departamenteve të ndryshme të JAA Qendror.

Gjithashtu u shërben bordeve dhe komiteteve të mësipërme.

ii) Departamenti i Certifikimeve (në projektimin dhe prodhimin)

Departamenti i certifikimit është përgjegjës për të bërë propozimet për procedurat e punës, për zbatimin e kërkesave të aviacionit të bashkuar dhe për të minimizuar dublimin e punës teknike tek të gjitha autoritetet anëtare.

Gjithashtu është përgjegjës për aplikimin konsistent të procedurave të pranuar në ushtrimet aktuale.

Departamenti i Certifikimeve është gjithashtu përgjegjës për kryerjen e detyrave të kërkuara nga Bordi Ekzekutiv.

iii) Departamenti i Rregulloreve

Departamenti i Rregulloreve është përgjegjës për marrjen e masave dhe sigurimin e lidhjeve sipas nevojave me kryetarin dhe sekretaritë e grupeve të studimeve teknike për krijimin e kodeve të reja ose ndryshimin e atyre ekzistuese. Gjithashtu është përgjegjës për hartimin, botimin dhe shpërndarjen e kërkesave dhe amendamenteve të aviacionit të bashkuar.

Është gjithashtu përgjegjës për kryerjen e detyrave të kërkuara nga Bordi Ekzekutiv.

b) Termat dhe kushtet

Me pranimin e disa propozimeve alternative nga shumica prej 2/3 të Komitetit të JAA, JAA Qendror përbëhet nga individë që punojnë me kohë të plotë të shkëputur nga autoritetet.

i) Secili nga anëtarët e stafit do të vazhdojë të mbetet i punësuar i atij autoriteti dhe do të jetë subjekt i kushteve të punësimit (përfshirë pagën dhe lejen vjetore) të vendosura herë pas here nga ky autoritet.

ii) Stafi do të jetë përgjegjës direkt ose nëpërmjet çdo drejtori të JAA Qendror për JAA dhe jo për

autoritetin nga i cili janë caktuar.

iii) Në rastin kur një anëtar i stafit nuk është në gjendje të ndjekë punën për çdo arsye të pranuar normalisht nga autoriteti që e cakton, nuk do të merret personel zëvendësues. Nëse një mungesë e tillë bëhet e tejzgjatur (p.sh.për shkak të një sëmundjeje të gjatë) çështja do të shtrohet për diskutim, duke pasur parasysh ecurinë e punës, parashikimet e mundshme të stafit ekzistues dhe çdo rregullim në detyrimet përkatëse.

iv) Personeli i JAA Qendror do të zgjidhet sipas kërkesave të JAA.

c) Kushtet e punës

i) Me pranimin e disa propozimeve alternative nga shumica prej 2/3 të bordit të JAA, JAA Qendror do të komandohet nga një prej autoriteteve.

ii) Autoriteti që akomodon JAA Qendror do të sigurojë pajisjen me zyra dhe me të gjitha mjetet ndihmëse përkatëse duke përfshirë gjithë komunikimin normal për stafin e JAA dhe autoritetet do të paguajnë shpenzimet e udhëtimit që ata mund të kryejnë brenda Europës gjatë detyrave të tyre për interes të JAA dhe çdo udhëtim tjetër i kryer me marrëveshje të Komitetit të JAA ose Bordit Ekzekutiv të tij.

6."JAA joqendror": Skuadrat dhe grupet e punës

Skuadrat dhe grupet e punës përbëhen nga persona me kohë të pjesshme të shkëputur nga autoritetet për JAA. Ndonëse ata mbeten të punësuar të autoriteteve të cilët i kanë caktuar, ata janë përgjegjës gjatë kryerjes së funksioneve të tyre brenda JAA, për Komitetin e JAA (ose direkt ose nëpërmjet një drejtori ose nëpërmjet Bordit Ekzekutiv).

7. Marrëdhëniet me Konferencën Europiane të Aviacionit Civil (ECAC).

JAA është një organizëm i asociuar i ECAC. Si i tillë koordinimi ndërmjet JAA dhe ECAC do të organizohet në përputhje me kushtetutën e ECAC-ut.

8. Marrëdhëniet me Komunitetin European

Marrëdhëniet ndërmjet JAA dhe Komunitetin European do të trajtohen në kuadër të marrëdhënieve të ECUC-ut me Komunitetin European. JAA mund të veprojë drejtpërsëdrejti në marrëdhëniet me KE-në, atëherë kur udhëzohet nga Bordi i JAA (shih paragrafin 4(b) të dispozitave).

9. Marrëdhëniet me Organizatën Ndërkombëtare të Aviacionit Civil (ICAO)

JAA do të veprojë në përputhje me parashikimet e Konventës së Çikagos. JAA do të informojë ICAO-n për çdo zhvillim me interes për të.

10. Marrëdhëniet me autoritete të tjera

Në rast kur produktet, shërbimet, individët ose organizmat e certifikuar këmbehen (ose përdoren ose janë të bazuara) ndërmjet një vendi anëtar të JAA dhe një vendi joanëtar:

- në rastin e importimit në një vend anëtar të JAA, detyrat teknike që janë nën përgjegjësinë e vendit importues do të ndahen ndërmjet vendit importues dhe JAA sipas procedurave të pranura (në përputhje me shtojcën 2 të dispozitave) për të siguruar që të tilla produkte, shërbime, organizma ose individë janë pranuar ose mbështetur në mënyrë të barabartë nga çdo palë;

- në rastin e eksportimit nga një vend anëtar i JAA, në mënyrë të ngjashme detyrat teknike që janë nën përgjegjësinë e vendit eksportues do të ndahen ndërmjet vendit eksportues dhe JAA sipas procedurave të pranura (në përputhje me shtojcën 2 të dispozitave); kjo do të garantojë status të barabartë për këto produkte, shërbime, individë ose organizma në rastin e një riimporti të mëvonshëm në një vend të JAA.

SHTOJCA IV E DISPOZITAVE

Ndarja e buxhetit qendror të JAA

1. Gjatë kohës që skema e mbulimit të kostos nga aplikantët, nuk është në fuqi, kostoja e JAA Qendror për çdo vit financiar do të llogaritet një vit para dhe subjekt i vlerësimit nga autoritete, kostot do të mbulohen nga kontributet e autoriteteve, të llogaritura si më poshtë:

Çdo autoritet do të paguajë 0,5X%+0,5Y% të kostos së JAA Qendror, ku:

$$X = \frac{\text{Kontributi i autoritetit të kostos së ICAO - s } X100}{\text{Kontributin total të autoriteteve të kostos së ICAO - s}}$$

$$Y = \frac{\text{Kontributi i industrisë së prodhimit të avionëve i vendit të autoritetit të kostos së AECMAX100}}{\text{Kontributin e industrisë së prodhimit të avionëve i vendeve të autoriteteve të kostos së AECMA}}$$

2. Shpërndarja e kostove rishikohet më 1 janar të çdo viti duke përdorur shifrat aktuale të ICAO-s dhe AECMA. Shpërndarja aplikohet në lidhje me të gjitha shpenzimet buxhetore gjatë vitit nga 1 janari deri më 31 dhjetor.

3. Kontributet paguhen në përpjestime në mënyrë që të pranohen nga autoritetet që sigurojnë dhe akomodojnë sekretariatën e JAA direkt ose nëpërmjet një mënyre tjetër që preferon vetë autoriteti që bën pagesën. Kontributet normalisht paguhen ¼ ditën e parë të vitit dhe më pas në intervale tremujore.